

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ﴿١﴾

نون ، سوگند به قلم و آنچه می نویسند (۱)

سوره قلم

سند راهبردی صنعت نوشت افزار

۱۴۰۲ - ۱۴۰۵

عنوان سند: چکیده مدیریتی سند راهبردی صنعت نوشت افزار

طراحان:

نسخه: ۱/۰/۰

مقدمه

« ما امیدواریم که بشر به رشدی برسد که مسلسل‌ها را به قلم تبدیل کند.

آن قدری که قلم و بیان به خدمت بشر بوده است مسلسل‌ها نبوده‌اند»

امام خمینی (ره)

مقام معظم رهبری، حضرت آیت الله خامنه ای در بهمن ۱۳۹۷ بیانیه گام دوم انقلاب را صادر نمودند.

با توجه به اولویت‌های تعیین شده در بیانیه فوق، بخش صنعت، معدن و تجارت به عنوان نهاد پیشران، نقش تعیین کننده ای در تحقق اهداف داشته است. توسعه صنعت نوشت افزار در سالیان اخیر مورد تاکید مقام معظم رهبری قرار گرفته است و صنعت مذکور در راستای تحقق اهداف دولت فعلی و با بهره گیری از فرصت اقبال

مصرف کنندگان به استفاده از نوشت افزار داخلی، توسعه کیفی و کمی تولید و صادرات را مد نظر قرار داده است. رهبر فرزانه انقلاب اسلامی در پیام های با ابراز خرسندی از اقدامات تولیدکنندگان نوشت افزار ایرانی، تولید با کیفیت این محصول را برای هر کشوری مایه افتخار دانستند:

«بسم الله الرحمن الرحيم»

نوشت افزار، در شمار کالاهای حیاتی برای امروز و فردای هر کشور است. تولید باکیفیت آن نیز برای کشور تولید کننده، مایه افتخار است. از این که مجموعه هائی در کشور ما بر این اقدام افتخارآفرین همت گماشته و گامهای موفقیت آمیز برداشته اند، خرسندم و پایداری آنان در این راه را از خداوند متعال مسألت میکنم. توفیقاتان مستدام باد ان شاء الله.

«۱۴۰۰/۱۱/۸»

سیدعلی خامنه ای

«بسمه تعالی»

با سلام

ره آورد تلاش و همت شما در تهیه ی نوشت افزار ایرانی، بار دیگر موجب خرسندی و سپاس از دست اندرکاران شد. راه مبارکی است، با قوت ادامه دهید، با توفیق الهی

«۱۴۰۱ آبان»

سیدعلی خامنه ای

رهبر معظم انقلاب در تاریخ ۱۴۰۱/۱۱/۱۰ درخصوص ضرورت تهیه برنامه راهبردی صنعت نوشت افزار و تشکیل کارگروه ملی با رویکردی جامع، بهره گیری از خرد جمعی تجربه ناب تلاشگران آن صنعت و استفاده از ظرفیت دانش شرکت‌های دانش بنیان، تهیه و تدوین برنامه راهبردی صنعت نوشت افزار در دستور کار دفتر تخصصی صنایع سلولزی، چاپ و نوشت افزار وزارت صنعت، معدن و تجارت قرار گرفت.

شایان ذکر است صنعت نوشت افزار به عنوان یکی از صنایع راهبردی در حوزه فرهنگ با مخاطبانی از کلیه اقشار جامعه به ویژه کودکان، نوجوانان و جوانان می تواند نقش تعیین کننده‌ای در جهان بینی و سبک زندگی ایفا نماید.

تلاشگران این عرصه در راستای توسعه صنعت مذکور با بهره‌گیری از فناوری های نوین و تولید انواع محصولات با هویت بومی توانسته اند گام مهمی در جهش ارتقای سطح کیفی و کمی آن محصولات برداشته و با حضور در عرصه های جهانی و صادرات محصولات دارای نام و نشان تجاری، موجبات شکوفایی تولید ملی را فراهم آورند.

فهرست

مقدمه	۷
۱- کلیات برنامه	۱۴
۱-۱ چشم انداز	۱۴
۱-۲ زمان بندی اجرا	۱۵
۱-۳ تعریف نوشت افزار	۱۵
۲- بیان وضع موجود	۱۸
۲-۱ وضعیت صنعت نوشت افزار در سطح بین المللی	۱۸
۲-۲ وضعیت صنعت نوشت افزار در ایران	۱۹
۲-۲-۱ نقاط قوت صنعت نوشت افزار	۱۹

۲۰	۲-۲-۲ نقاط ضعف
۲۱	۲-۲-۳ فرصت ها
۲۲	۲-۲-۴ تهدید ها
۲۲	۲-۲-۵ وضعیت تعداد مجوزها
۲۴	۲-۲-۶ عملکرد تولید و سرمایه گذاری در صنعت نوشت افزار کشور
۲۵	۲-۲-۷ مبادلات تجاری
۲۸	۲-۲-۸ وضعیت و ساختار صنعت نوشت افزار در ایران
۳۷	۲-۲-۹ زیست بوم نوشت افزار
۴۰	۳- مسائل راهبردی
۴۴	۴- ترسیم وضع مطلوب
۴۸	۵- راهبردها
۵۲	۶- اهداف
۵۲	۶-۱ اهداف کیفی
۵۳	۶-۱ اهداف کمی
۵۶	۷- برنامه های عملیاتی
۶۰	۸- سازوکارها
۶۴	۹- طرح ها (پروژه ها)
۶۶	۱۰- الزامات

کلیات

کلیات

۱-۱- چشم انداز

چشم انداز توسعه صنعت نوشت افزار در افق ۱۴۰۵ به شرح بند های ذیل ترسیم می گردد:

- صنعت نوشت افزار به عنوان صنعتی برونزا با کسب سهم حداقل دوبرابری (نسبت به وضعیت فعلی) از بازارهای صادراتی به ویژه کشورهای همسایه با بهره گیری از صنعتی ملی، دارای هویت ایرانی و مذهبی، رقابت پذیر، فناورانه، نوآورانه و دانش بنیان
- دستیابی به توزیع عادلانه نوشت افزار برای کلیه اقشار به ویژه قشر کم برخوردار، در قالب ایفای مسئولیت های اجتماعی تولیدکنندگان و سیاستگذاران
- تولید محصولات اقتصادی با رویکرد صادرات محور، قابل رقابت با کالاهای مشابه خارجی و با رعایت استانداردهای زیست محیطی با تاکید بر اشتغال مولد داخلی
- ارتقای فضای کسب و کار رقابتی و کاهش انحصار در تولید محصولات نوشت افزار

۲-۱- زمان بندی اجرا

قلمرو زمانی برنامه ۴ ساله و همزمان با اجرای برنامه هفتم توسعه (۱۴۰۵-۱۴۰۲) می باشد.

۳-۱- تعریف صنعت نوشت افزار و ذکر اقلام کالاهای مشمول برنامه

مجموعه عواملی که ابزارهای نوشتاری تجاری شده را تولید کرده و در راستای زنجیره ارزش آن به فعالیت و ارائه خدمات می پردازند، صنعت نوشت افزار نامیده می شود و محصولات حاصل از صنعت مذکور که دارای ویژگی های ذیل باشند، نوشت افزار ایرانی نامیده می شود:

- تولید شده در کشور ایران؛
 - استفاده از هویت نام و نشان ملی؛
 - استفاده از محتوای متناسب با فرهنگ بومی و اعتقادی ایران
- برخی عناوین عمده محصولات نوشت افزار شامل خودکار، انواع مداد، مدادرنگی، دفتر تحریر، مداد پاک کن، ماژیک، خطکش پلاستیکی، گونیا، نقاله، مداد تراش، ابزار های هنری و وایت برد پلاستیکی و غیره می باشد. لازم به ذکر است باتوجه به وجود محدودیت در دسترسی به آمار برخی اقلام کالایی فوق الذکر، در این برنامه صرفاً ارائه مقادیر آماری کالاهای مداد، مداد رنگی، خودکار، ماژیک و دفتر تحریر مدنظر بوده است.

بنا بر تعریف ذکر شده، دسته بندی اقلام نوشت افزار طبق جدول ذیل می باشد:

بر اساس نوع مصرف و عملکرد	بر اساس محل مصرف	بر اساس مواد اولیه و فرایند تولید
نوشت افزار جوهری	نوشت افزار اداری	محصولات پلاستیکی
نوشت افزار غیر جوهری		محصولات شیمیایی
ماژیک ها	نوشت افزار دانش آموزی	محصولات سلولزی
روی میز کار اداره و مدرسه		
محصولات بر پایه کاغذ	نوشت افزار هنری	محصولات فلزی
محصولات ذخیره سازی و بایگانی		
کیف و جامدادی	نوشت افزار دست سازه ها	محصولات پارچه ای
نقاشی و رنگ آمیزی		
نقاشی و طراحی حرفه ای	نوشت افزار سلامت محور	محصولات هوشمند
مجموعه کالاهای ممتاز		

جدول ۱- دسته بندی اقلام نوشت افزار^۱

۱ منبع: درخت فناوری صنعت نوشت افزار، کتاب معرفی فعالین زیست بوم نوشت افزار ایرانی اسلامی، چاپ اول ۱۴۰۰، ناشر کتاب: رواق اندیشه ص ۱۳

وضعیت موجود

وضعیت موجود

۱-۲- وضعیت صنعت نوشت افزار در سطح بین المللی

محصولات نوشت افزار جزء جدایی ناپذیر از زندگی بشر است. این صنعت به عنوان یک صنعت مهم و راهبردی از حیث فرهنگی می تواند به عنوان یک ابزار قدرتمند جهت انتقال هویت کشورها به اقصی نقاط دنیا ایفای نقش نماید. صنعت مذکور از منظر اقتصادی صنعتی گسترده می باشد، از این رو کشورهای پیشرفته با ایجاد نام و نشان های تجاری برتر در سطح بین المللی، توانسته اند به اهداف کلان اقتصادی نایل آیند.

طبق آمار موجود پیش بینی گردش مالی صنعت نوشت افزار روبه افزایش بوده و برای سالهای آتی به شرح جدول روبرو ارائه گردیده است:

سال میلادی	۲۰۲۱	۲۰۲۲	۲۰۲۳	۲۰۲۴	۲۰۲۵	۲۰۲۶	۲۰۲۷	۲۰۲۸	۲۰۲۹	۲۰۳۰
گردش مالی (میلیارد یورو)	۲۱,۶	۲۲,۵	۲۴,۲	۲۵	۲۵,۵	۲۶,۳	۲۷,۷	۲۹,۳	۳۰,۵	۳۲,۳

جدول ۲- پیش بینی گردش مالی صنعت نوشت افزار در سطح بین المللی^۲

۲ مآخذ: درگاه الکترونیکی ریسرچ اند مارکت (researchandmarkets)

۲-۲- وضعیت صنعت نوشت افزار در ایران

در سال‌های اخیر رویکرد مردم به سمت استفاده از نوشت‌افزار بومی افزایش یافته که این امر به دلیل افزایش تنوع محصولات، ارتقای کیفیت محصولات و ایجاد بسترهای مناسب فرهنگی با استفاده از نمادهای شناخته شده بومی است. با عنایت به برنامه‌ریزی‌های صورت‌گرفته در راستای اجرای سیاست‌های رونق تولید و حمایت از تولیدات داخلی، صنعت نوشت‌افزار در شرایط فعلی بر مدار رونق قرار گرفته است. برخی حمایت‌ها از تولید داخلی صنعت نوشت‌افزار از طریق بهره‌گیری از ابزارهای تعرفه‌ای مؤثر و اعمال ممنوعیت‌ها در واردات برخی از اقلام با در نظر گرفتن وضعیت کمی و کیفی تولیدات داخلی صورت پذیرفته است. در حال حاضر تولیدکنندگان نوشت‌افزار داخلی علاوه بر تأمین نیازهای داخلی کشور قادر به صادرات محصولات خود می‌باشند و توفیقاتی در این زمینه کسب نموده‌اند. اقدام تولیدکنندگان داخلی به صادرات محصول باکیفیت سبب ممانعت از خروج ارز و زمینه ساز توسعه ارزش‌های بومی و مذهبی می‌باشد.

۲-۲-۱- نقاط قوت

۱. طبق بررسی‌های بعمل آمده، سهم تولیدات داخلی از کل بازار به لحاظ کمیت و کیفیت روبه افزایش است.
۲. وجود زیرساخت بالای فنی و مهندسی در کشور برای کمک به راه‌اندازی خطوط تولید نوشت‌افزار
۳. بازار مصرف ۸۵ میلیونی و به صرفه بودن راه‌اندازی خط تولید برای پوشش این بازار
۴. وجود مؤسسات قدرتمند دولتی (مانند آموزش و پرورش) که به دلیل در اختیار داشتن شبکه توزیع گسترده می‌تواند دسترسی تولیدکنندگان داخلی به مصرف‌کنندگان نهایی را تسهیل کند.

۵. هزینه پایین تر راه اندازی خط تولید نوشت افزار به نسبت سایر صنایع
۶. سهولت در دسترسی به مواد اولیه پتروشیمی برای تولید نوشت افزار به نسبت سایر کشورها که واردکننده آن هستند.
۷. میزان سرمایه گذاری لازم برای توسعه این صنعت نسبت به ارزش افزوده ایجاد شده در سطح ملی، در مقایسه با سایر سرمایه گذاری های ملی و بین المللی، «بسیار اندک»، «کم ریسک» و «زودبازده» است.

۲-۲-۲- نقاط ضعف

۱. عدم وجود آمار و اطلاعات، مطالعات علمی و آماری دقیق قابل اتکاء از زنجیره تولید، توزیع و تجارت نوشت افزار
۲. ضعف تنوع محصولات در سبد کالایی نوشت افزار کشور
۳. سنتی بودن بخش عمده شبکه توزیع، عدم پویایی و عدم تمایل به شفافیت
۴. ضعف جایگاه منطقه ای و جهانی و در نتیجه ضعف در صادرات
۵. عدم ایجاد نشان تجاری مناسب با رویکرد فرهنگی- بومی و شخصیت سازی و تولید محتوا
۶. وجود کالاهای بی کیفیت یا تقلبی تولید شده در داخل و یا وارداتی و قاچاق
۷. عدم نظارت و برنامه ریزی برای واحد های تولیدی غیر رسمی و بدون مجوز (زیر پله ای)
۸. عدم ارتباط با مراکز دانشگاهی^۳
۹. عدم آشنایی تولید کنندگان با قواعد تجارت بین الملل تا مشکلات قوانین گمرکی و نارسایی دیپلماسی اقتصادی؛

۳ در بررسی رشته دانشگاه علمی کاربردی هیچ رشته مرتبط با تولید نوشت افزار وجود ندارد. در حالی که سایر صنایع در این حوزه فعال تر بوده اند از جمله: رشته تولید فرش های ماشینی- رشته مبلمان- رشته ایمنی مترو- رشته تولید سرامیک- رشته پمپ و کمپرسورها- رشته گاز رسانی- رشته آسانسور و پله برقی- امور حج و زیارت (منبع: سایت دانشگاه جامع علمی و کاربردی <https://www.uast.ac.ir/>)

۱۰. عدم وجود سازوکارهای مدیریتی فنی و محتوایی و استانداردهای موردنیاز (شامل شاخص‌ها و تعاریف، نظارت) و عدم اجرای اسناد موجود؛
۱۱. عدم برنامه منسجم برای بازاریابی، جذب و ذائقه‌سازی بین مخاطبین زرد^۴
۱۲. واسطه‌گری، نوسانات بازار ارزی و قیمت در تأمین مواد اولیه؛
۱۳. کمبود نقدینگی جهت توسعه و بهبود محصولات (کمی و کیفی)؛

۳-۲-۲- فرصت‌ها

۱. ظرفیت مازاد تولید در اقلام همچون خودکار، مداد، ابزار اندازه‌گیری، دفترچه مشق دانش‌آموزی، کاغذفتوکپی
۲. دسترسی به منابع غنی فرهنگی و تمدنی جهت تولید محتوا برای بازار داخل و کشورهای هم‌جوار
۳. مهمترین شاخصه در راه اندازی تولید، وجود بازار مصرف است. جمعیت ۸۵ میلیونی ایران به عنوان بازار مصرف اصلی و وجود کشورهای همسایه با توان تولید پایین می‌تواند به عنوان مهمترین انگیزه برای توسعه سرمایه‌گذاری مطرح باشد
۴. رقابتی بودن هزینه‌های تولید در کشور (نیروی انسانی، انرژی، مواد اولیه)
۵. افزایش تبادلات تجاری با سایر کشورها از جمله تجارت ترجیحی و تجارت آزاد
۶. تحریم روسیه توسط اتحادیه اروپا و اضافه شدن یک بازار ۳۰۰ میلیونی نفری برای صادرات

۴ مخاطبین زرد، افرادی هستند که به گرایش به نام‌ها و نشان‌های خارجی دارند.

۴-۲-۲- تهدیدها

۱. قاجاق پذیری محصولات نوشت افزار
۲. کاهش توان رقابت پذیری، نوآوری و پویایی در سطح تولید و عرضه به علت اعمال ممنوعیت واردات
۳. وجود و حضور فعال رقبای تجاری همانند کشورهای ترکیه و امارات در بازارهای منطقه ای

۵-۲-۲- وضعیت تعداد مجوزها

بر اساس آمار سامانه هماهنگ وزارت صنعت، معدن و تجارت، تعداد پروانه بهره برداری صادر شده و طرح های با پیشرفت فیزیکی بالای ۶۰ درصد و میزان ظرفیت اسمی تولید صنعت نوشت افزار به شرح جدول روبرو می باشد:

رشته فعالیت	تعداد واحد (براساس پروانه بهره برداری)	تعداد طرح (با پیشرفت بالای ۶۰ درصد)	ظرفیت اسمی (میلیون عدد-جلد)
انواع نوشت افزار	۹۰	۳۳	۳۸۸۶
دفترچه تحریر	۴۶	۸	۵۷۰

جدول ۳- تعداد پروانه و طرح های وزارت صنعت، معدن و تجارت

ردیف	عنوان	کد ایسیک	کد تعرفه / حقوق ورودی	تعداد واحد	اشتغال / نفر	ظرفیت اسمی	واحد شمارش
۱	انواع خودکار	۳۶۹۹	۲۶(۹۶۰۸۱۰۱۰)	۱۸	۸۹۷	۱۰۴۳	میلیون عدد
۲	انواع مداد	۳۶۹۹	۱۵(۹۶۰۹)	۱۶	۱۰۸۴	۱۷۸۶	میلیون عدد
۳	روان نویس	۳۶۹۹	۲۶(۹۶۰۸۱۰۲۰)	۱	۳۰	۸۰۵	میلیون عدد
۴	انواع ماژیک و اجزا	۳۶۹۹	۵(۹۶۰۸۹۹۱۰)	۱۲	۶۱۹	۳۴۲	میلیون عدد
۵	انواع مداد پاک کن	۲۵۱۹	۲۶(۴۰۱۶۹۲۰۰)	۷	۷۶۲	۲۵۸۰	تن
۶	انواع دفترچه	۲۱۰۹	۵۵(۴۸۲۰۲۰۰۰)	۴۶	۶۸۵	۵۷۰	میلیون جلد
۷	انواع خط کش، گونیا، نقاله	۲۵۲۰	۲۶(۹۰۱۷۲۰۰۰)	۹	۱۳۵	۶۸۷۵	تن
۸	لاک غلط گیر	۲۴۲۲	۱۰(۳۸۲۴۹۹۸۶)	۲	۱۹	۳۲۰	تن

جدول ۴ - وضعیت ظرفیت اسمی تولید، اشتغال و تعداد واحد تولیدی اقلام نوشت افزار در کشور

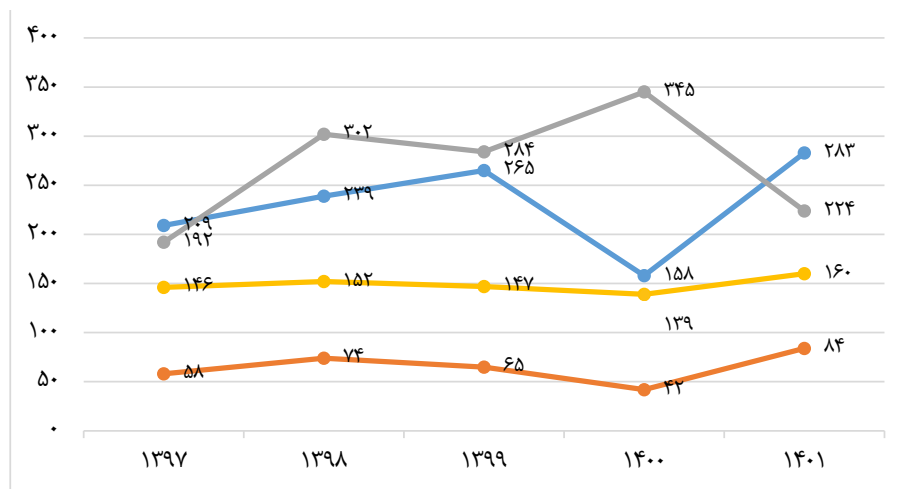
بر اساس آمار فوق تاکنون واحدهای تولیدی مرتبط با صنعت نوشت افزار اشتغال بالغ بر چهار هزار نفر شامل صنایع تولیدکننده نوشت افزار پلاستیکی (ماژیک، خط کش پلاستیکی، گونیا، نقاله، وایت برد پلاستیکی وغیره)، خودکار، انواع مداد تحریر، مداد پاک کن و دارای پروانه بهره برداری ثبت نموده اند. لازم به ذکر است تعدادی از این واحدها فعال و تعدادی بصورت راکد هستند.

۶-۲-۲- عملکرد تولید و سرمایه گذاری در صنعت نوشت افزار کشور

براساس آمار ثبت شده توسط تولیدکنندگان نوشت افزار در سامانه مدیریت فرآیند (هماهنگ) وزارت صنعت، معدن و تجارت توسط تولید کنندگان، میزان سرمایه گذاری و آمار تولید ۵ قلم کالایی در سال های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ در جدول ذیل قابل مشاهده است:

واحد (میلیون عدد- جلد)					نیاز سالانه بازار	میزان سرمایه گذاری (میلیون ریال)	اقلام کالایی
برآورد سال ۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷			
۲۸۳	۱۳۹	۲۶۵	۲۳۹	۲۰۹	۳۵۰-۳۰۰	۲۰۶۲۱۱۸	خودکار
۸۴	۴۲	۶۵	۷۴	۵۸	۱۵۰	۱۰۰۷۲۹۶	ماژیک
۲۲۴	۳۴۵	۲۸۴	۳۰۲	۱۹۲	۳۶۰	۹۹۷۰۴۱	مداد و مدادرنگی
۱۶۰	۱۵۸	۱۴۷	۱۵۲	۱۴۶	۱۶۰	۱۳۴۷۲۶۳	دفترچه تحریر

جدول ۵: میزان تولید و سرمایه گذاری تا پایان سال ۱۴۰۱^۵

نمودار ۱: مقایسه مقادیر تولید اقلام صنعت نوشت افزار طی سال های ۹۷ تا ۱۴۰۱

با توجه به شیوع بیماری کرونا و مجازی شدن مدارس در دوران کرونا، میزان نیاز بازار به نوشت افزار کاهش یافته و با کاهش شیوع بیماری به تدریج افزایش یافته است.

در دهه ۹۰ استفاده از محتوای بومی و ملی مورد توجه نبود، به طوری که در حدود ۸۵ درصد از محصولات تولیدی با استفاده از محتوای غیر متعارف و غیر بومی و حدود ۱۵ درصد با محتوای خنثی به بازار عرضه شده است و امروزه همچنان حدود ۷۰ درصد از محتوای مورد استفاده بر روی محصولات، غیر بومی و حدود ۲۵ درصد خنثی و حدود ۵ درصد محتوای بومی است.^۶

۷-۲-۲- مبادلات تجاری

به منظور بررسی وضعیت جایگاه ایران در صنعت نوشت افزار جهان و منطقه، ارزیابی میزان صادرات، واردات و تراز تجاری اقلام پرمصرف از جمله انواع خودکار، ماژیک،

۶ ماخذ؛ گزارش تحلیل ۱۰ ساله صنعت نوشت افزار مجمع نوشت افزار ایران اسلامی (ایران نوشت)

مداد تحریر، مدادرنگی، و سایر اقلام مشابه، اجزا و قطعات مربوطه ضروری است که در صفحه بعد به آن اشاره شده است:

- تراز تجاری خودکار، خودنویس، ماژیک و اجزاء و قطعات مربوطه (کد آیسیک ۹۶۰۸):

بر اساس آمار صادرات منتشر شده ارزش صادرات انواع خودکار، خودنویس، روان نویس، ماژیک و اجزا و قطعات مربوطه در جهان حدود ۶٫۱۷ میلیارد یورو در سال ۲۰۲۱ بوده، کشورهای چین، ژاپن و آلمان بیشترین سهم صادرات را به خود اختصاص داده و ایران در میان ۲۰۲ کشور در رتبه ۶۶ صادرات قرار دارد.

باتوجه به آمار منتشر شده، ارزش واردات انواع خودکار، خودنویس، ماژیک، روان نویس و اجزا و قطعات مربوطه در سال ۲۰۲۱ به ۵٫۶ میلیارد یورو بوده که به ترتیب کشورهای امریکا، فرانسه، آلمان و چین سهم عمده واردات را به خود اختصاص داده اند. شایان ذکر است کشور ایران در میان ۲۲۵ کشور رتبه ۸۴ را در واردات دارد. باتوجه به قرارگرفتن انواع خودکار و ماژیک در گروه کالایی ۲۷ بخش عمده واردات مربوط به اجزا و قطعات همچون نوک ساچمه ای خودکار، فیلتر ماژیک و غیره است. همچنین میزان واردات کشورهای هم جوار و منطقه در سال ۲۰۲۱ حدود ۱۷۷ میلیون یورو بوده که باتوجه به مشترکات فرهنگی و منطقه ای نشان دهنده ضرورت برنامه ریزی به منظور کسب سهم از بازار موجود است. باتوجه به جداول فوق کشورهای صادرکننده مطرح در سطح جهانی سهم قابل توجهی از واردات را نیز به خود اختصاص داده اند.

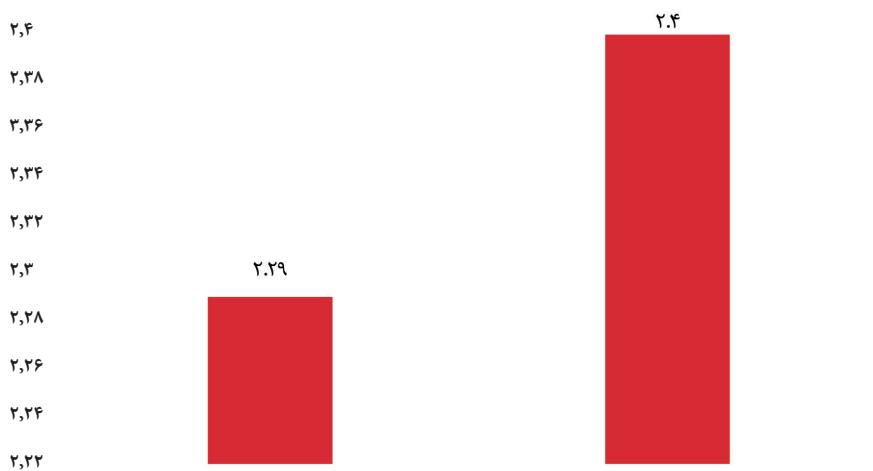
طی بررسی به عمل آمده، بیشترین نسبت تراز تجاری (صادرات / واردات خودکار، ماژیک و روان نویس متعلق به کشور ژاپن با عدد ۷٫۳ می باشد. ایران با نسبت ۰٫۱۱ در رتبه یازدهم رتبه بندی مذکور قرار دارد.

- تراز تجاری انواع مداد، مدادرنگی، مدادشمعی، مغز مداد (۹۶۰۹):

بر اساس آمار صادرات منتشر شده، ارزش واردات انواع مداد و مغز مداد در جهان حدود ۱٫۵ میلیارد یورو در سال ۲۰۲۱ بوده که کشورهای چین، آلمان و برزیل بیشترین سهم صادرات را به خود اختصاص داده و ایران در میان ۱۶۹ کشور در رتبه ۶۸ صادرات قرار دارد. همچنین ارزش واردات انواع مداد و مغز مداد در سال ۲۰۲۱ به ۱٫۴ میلیارد یورو رسیده و کشورهای امریکا، آلمان و فرانسه سهم عمده واردات را به خود اختصاص داده‌اند. شایان ذکر است کشور ایران در میان ۲۲۰ کشور رتبه ۱۰۰ را در واردات دارد که باتوجه به قرارگرفتن انواع مداد و مدادرنگی در گروه کالایی ۴، بخش عمده واردات مربوط به نوک مداد می باشد. همچنین میزان واردات کشورهای هم جوار و منطقه در سال ۲۰۲۱ حدود ۷۱ میلیون یورو بوده و که باتوجه به مشترکات فرهنگی و مذهبی نشان دهنده ضرورت برنامه ریزی به منظور افزایش سهم بازار قابل دسترس می باشد.

طبق محاسبات، بیشترین نسبت تراز تجاری (صادرات / واردات) مداد، مدادرنگی، مدادشمعی، مغز مداد متعلق به کشور ژاپن با عدد ۱۸٫۳۴ می باشد. ایران با نسبت ۰٫۹ در رتبه بیست و دوم رتبه بندی مذکور قرار دارد.

بر همین اساس ارزش صادرات دوسال آخر منتهی به اجرای برنامه راهبردی صنعت نوشت افزار را در سالهای ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ از نظر ارزشی در جدول ذیل با هم مقایسه کرده ایم. نظر به اینکه ارزش صادرات سال ۱۴۰۱ به عنوان پایه در هدف گذاری افزایش صادرات در سال ۱۴۰۵ (سال پایان برنامه) مدنظر می باشد، لذا نمودار مذکور در صفحه بعد دارای اهمیت می باشد.

نمودار ۲: مقایسه ای ارزش صادرات صنعت نوشت افزار طی سال های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱

۸-۲-۲- وضعیت و ساختار صنعت نوشت افزار در ایران

بررسی ساختار صنعت نوشت افزار از چند منظر ذیل بررسی می گردد:

الف) از منظر نوع فناوری تولید؛

ب) از منظر تفکیک صنفی و صنعتی

ج) از منظر الگوی پراکنش جغرافیایی

د) از منظر درجه تمرکز رقابت در بازار

ه) از منظر وضعیت تکمیل زنجیره ارزش

الف) ساختار صنعت نوشت افزار از منظر نوع فناوری تولید

ساختار فناورانه صنعت نوشت افزار در کشور در دو مولفه کارکرد فناوری و سرعت ایجاد تغییر به شرح جدول روبرو ارائه گردیده است.

سرعت ایجاد تغییر در صنعت	انفجاری	فناوری‌های پشتیبان صنعت نوشت افزار با ماهیت رشد انفجاری (نمونه: حرکت به سمت استفاده از واقعیت مجازی در طراحی و تولید محتوا و عرضه محصولات)	فناوری‌های تحول‌زا در صنعت نوشت افزار و برخی دیگر از صنایع مرتبط با ماهیت رشد انفجاری (تولید محصولات جدید با بهره‌مندی از تکنولوژی‌های نو نمونه: استفاده از چاپگر سه بعدی در صنعت)
	نموی	فناوری‌های پشتیبان با ماهیت رشد نموی در صنعت نوشت افزار (افزایش توانمندی در تکمیل زنجیره ارزش تولید کالا و افزایش عمق ساخت داخل)	فناوری‌های تحول‌زا در بازار صنعت نوشت افزار و برخی دیگر از صنایع مرتبط با ماهیت رشد نموی (نمونه: افزایش سهم مواد اولیه پیشرفته در تولید نوشت افزار و تولید محصولات دانش بنیان)
		پشتیبان	تحول آفرین
کارکرد فناوری			

جدول شماره ۶- طبقه بندی انواع فناوری بر مبنای سرعت ایجاد تغییر در صنعت و کارکرد فناوری

در توضیح تفاوت میان این فناوری‌ها، باید عنوان داشت فناوری‌های پشتیبان، تقویت‌کننده عملکرد در صنعت مورد نظر است که می‌تواند با سرعت آرام حرکت نماید و یا به صورت انفجاری خدمت جدیدی را در صنعت مورد نظر بوجود آورد. فناوری‌های تحول آفرین نه تنها در صنعت مورد نظر، بلکه در ارتباط با صنایع دیگر قرار می‌گیرد و بازار فروش چند صنعت را همزمان درگیر می‌سازد.

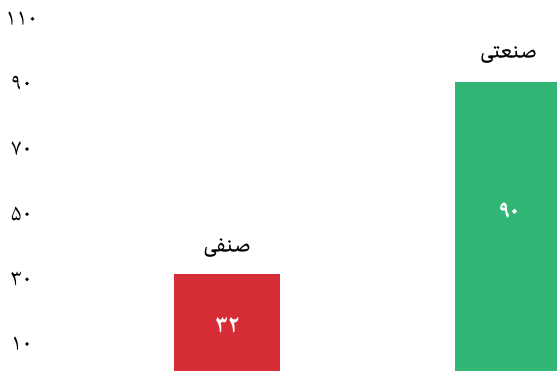
با این طبقه بندی و با اختصاصی سازی آن برای صنعت نوشت افزار، مشخص می‌گردد که در ایران تولید صنعت نوشت افزار عمده تمرکز بر فناوریهای پشتیبان (با ماهیت سنتی) و با حرکت تدریجی به سمت بهره‌مندی از ظرفیت فناوریهای انفجاری و تحول آفرین که خاص انقلاب صنعتی چهارم است، صورت می‌گیرد. بنابراین برای تعیین اولویتهای توسعه فناوری در صنعت نوشت افزار کشور، لازم است ابتدا به برنامه افزایش عمق ساخت داخل پرداخته شود که در این صورت ارتقای توانمندی‌های بستر ساز در این صنعت میباید با افزایش مقیاس تولید (سرمایه‌گذاری‌های ایجاد و جدید) تحقق یابد. در مرحله بعد، می‌باید به بهره‌مندی از مواد اولیه پیشرفته و تولید محصولات با ویژگی‌های خاص (به عنوان فناوری‌های تحول آفرین) پرداخته شود. این در حالی است که در فرآیند تحقیق و توسعه صنعت نوشت افزار گام دوم حرکتی می‌باید به سمت بهره‌مندی از «واقعیت مجازی» قرار گیرد.

ب) ساختار صنعت نوشت افزار از منظر تفکیک صنفی و صنعتی

ساختار صنعت نوشت افزار از منظر حجم تولید محصولات را می‌توان برحسب مولفه های ذیل بررسی نمود:

- نوع مجوز فعالیت (صنفی، صنعتی)

- تولید صنعتی انواع نوشت افزار: تعداد ۹۰ واحد صنعتی
- تولید صنفی انواع نوشت افزار: ۳۲ واحد صنفی - تولیدی

نمودار ۳ - ساختار صنعت نوشت افزار از منظر تفکیک صنعتی و صنعتی

طبق نمودار شماره ۳ بخش مهمی از تولید نوشت افزار کشور مربوط به تولید صنعتی است. از جمله مواردی که در توسعه این صنعت در کوتاه مدت مدنظر می باشد، توسعه خوشه های صنعتی نوشت افزار است. همچنین در نظر است در میان مدت و بلندمدت برنامه ریزی و اقدام لازم جهت انتقال واحدهای صنعتی به شهرک های صنعتی و پارک های علم و فناوری صورت پذیرد.

ج) ساختار بازار صنعت نوشت افزار از منظر نوع فعالیت و الگوی پراکنش جغرافیایی

براساس اعلام مدیریت مرکز اصناف کشور، در حال حاضر تعداد ۱۹۵۵۷ واحد صنعتی در زمینه تولید، عمده فروشی و خرده فروشی نوشت افزار فعال بوده که تعداد آنها به تفکیک ذیل است:

- عمده فروشی، خرده فروشی و نمایندگان فروش نوشت افزار: ۱۹۵۲۵

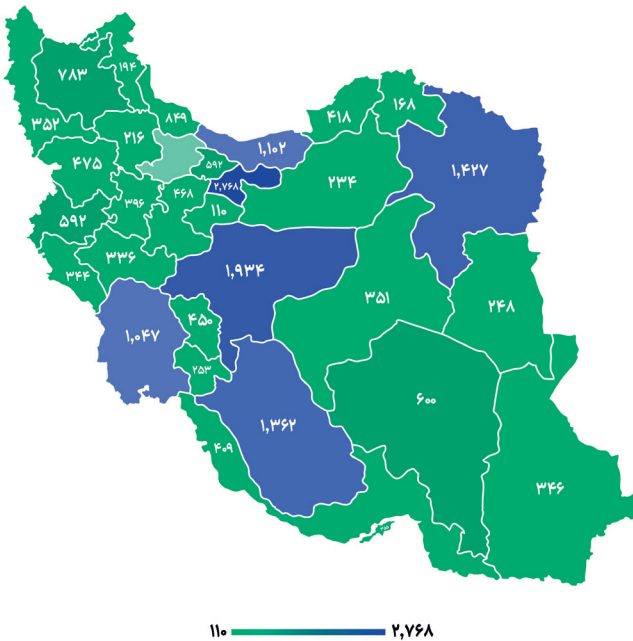
واحد صنعتی

پراکنش استانی واحدهای صنفی - توزیعی نوشت افزار به شرح جدول ذیل می باشد:

استان	تولیدی صنعتی	تولیدی صنفی	توزیعی صنفی
آذربایجان شرقی	۱۲	۶	۷۸۳
آذربایجان غربی	۲	-	۳۵۲
اردبیل	-	-	۱۹۴
اصفهان	۳	۴	۱۹۳۴
البرز	۵	-	۵۹۲
ایلام	-	۱	۳۴۴
بوشهر	۴	-	۴۰۹
تهران	۱۶	۱۵	۲۷۴۸
جنوب کرمان	-	-	۷۲
چهارمحال و بختیاری	-	۳	۴۵۰
خراسان جنوبی	-	-	۲۴۸
خراسان رضوی	۷	۱	۱۴۲۷
خراسان شمالی	-	-	۱۶۸
خوزستان	۲	-	۱۰۴۷
زنجان	۲	-	۲۱۶
سمنان	۴	-	۲۳۴

سیستان و بلوچستان	-	-	۳۴۶
فارس	۶	۱	۱۳۶۲
قزوین	۵	-	-
قم	۷	۱	۱۱۰
کردستان	۱	-	۴۷۵
کرمان	-	-	۶۰۰
کرمانشاه	۳	-	۵۹۲
کهگیلویه و بویراحمد	۱	-	۲۵۳
گلستان	-	-	۴۱۸
گیلان	۱	-	۸۴۹
لرستان	۳	-	۳۳۶
مازندران	۱	-	۱۱۰۲
مرکزی	۱	-	۴۶۸
هرمزگان	-	-	۳۵۵
همدان	۱	-	۳۹۶
یزد	۳	-	۳۵۱
کل کشور	۹۰	۳۲	۱۹۵۲۵

جدول ۷- پراکنش استانی واحدهای صنفی-توزیعی نوشت افزار

پراکنش استانی واحدهای صنفی-تولیدی

د) ساختار بازار صنعت نوشت افزار از منظر درجه تمرکز رقابت در بازار

سهم محصولات تولید داخل حدود ۵۵ درصد از این بازار است. همانطور که ذکر شد بخش مهمی از توزیع محصولات نوشت افزار کشور مربوط به واحدهای صنفی می باشد که در بهترین شرایط ۶۰ درصد دارای مجوز هستند که می تواند زمینه ساز توزیع کالای قاچاق و تأثیر بر سایر واحدهای تولیدی باشد.

برآورد درصد توزیع کنندگان نوشت افزار (دارای مجوز/ فاقد مجوز) به شرح جدول ذیل می باشد.

بهرمندی از مجوز توزیع از نظر حجم توزیع

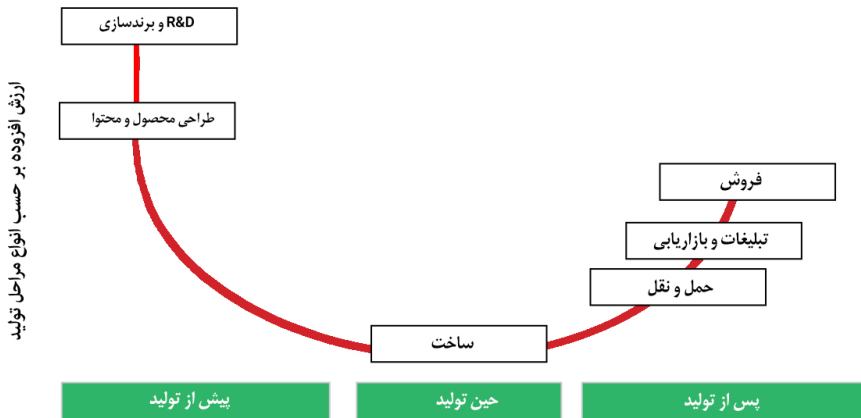

نمودار ۴ - درصد توزیع کنندگان نوشت افزار به تفکیک (دارای مجوز/ فاقد مجوز)

ه) ساختار بازار صنعت نوشت افزار از منظر وضعیت تکمیل زنجیره ارزش

به منظور بررسی ساختار زنجیره ارزش در صنعت نوشت افزار می بایست به مقایسه رابطه ارزش افزوده ایجاد شده و حلقه های زنجیره ارزش در هر حلقه از تولید پرداخته شود.

در نمودار ذیل میزان ایجاد ارزش افزوده درهریک از مراحل طراحی، تولید، توزیع و عرضه قابل مشاهده می باشد.

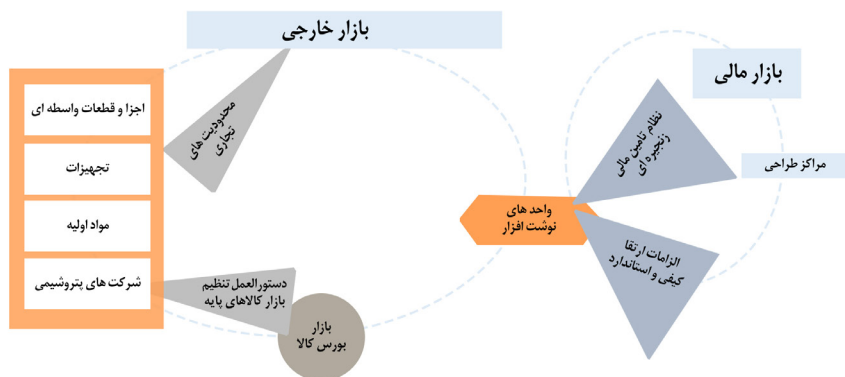

نمودار ۵ - ارزش افزوده برحسب انواع مراحل طراحی، تولید، توزیع و عرضه

در صنایع نوشت افزار کشور، بیشترین سهم هزینه در زنجیره تولید و توزیع، هزینه غیرصنعتی (نامرتب با هزینه های تولید) مربوط به هزینه های فروش کالا در آخرین حلقه توزیع می باشد. بدیهی است افزایش قیمت ناشی از آن سبب کاهش ارزش افزوده کالا می باشد. کمترین سهم خلق ارزش افزوده مربوط به فعالیت های حین تولید و ساخت می باشد که از کمترین قدرت در خلق ارزش افزوده برخوردار می باشد. به عبارت دیگر لزوماً حداکثر ارزش افزوده در تولید و ساخت محصولات حاصل نخواهد شد، بلکه حداکثر میزان خلق ارزش افزوده مربوط به فعالیت های پیش از تولید و در مرحله بعد برنامه ریزی در فعالیت های پس از تولید خواهد بود. به عبارتی در فرآیندهای تحقیق و توسعه و ایجاد نام و نشان تجاری و همچنین در طراحی محصول و محتوا می توان به بیشترین خلق ارزش افزوده دست یافت.

۹-۲-۲- زیست بوم صنعت نوشت افزار

مجموعه دستگاه‌های مشارکت‌کننده و فعال در حوزه صنعت نوشت افزار شامل «وزارت صنعت، معدن و تجارت»، «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی»، «وزارت علوم، تحقیقات و فناوری»، «وزارت آموزش و پرورش»، «ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز»، «ستاد فناوری‌های نرم و هویت‌ساز معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری»، «سازمان صدا و سیما»، «نهادهای تامین مالی»، «کلیه انجمن‌های صنفی و صنعتی حوزه نوشت افزار»، «واحدهای تولیدی صنعت نوشت افزار»، «واحدهای تولیدی محصولات پتروشیمی» و «شرکت‌های وارداتی مواد اولیه مورد نیاز»، «شرکت‌های دانش‌بنیان» و «مراجع متولی زیرساخت‌های شبکه‌های» و «گروه‌های جهادی و تشکل‌های مردم‌نهاد به ویژه مجمع نوشت افزار ایران اسلامی» و «مصرف‌کنندگان عام» می‌باشد.

نمودار ۶- نمودار مجموعه دستگاه‌های مرتبط (زیست بوم) با صنعت نوشت افزار در ایران با لحاظ اولویت‌های سیاست‌گذاری

دستگاه های اجرایی

اجرای این برنامه می تواند سبب توسعه زیست بوم صنعت نوشت افزار و افزایش اشتغال کشور در صنعت نوشت افزار گردد که از مهم ترین پیامدهای آن می توان به توسعه شبکه های شفاف تولید و توزیع (جلوگیری از ورود کالای قاچاق به کشور)، حمایت از نام و نشان های تجاری ملی در جهت رقابت پذیر نمودن در سطح جهانی اشاره نمود. پایداری این روند می تواند موجب تولید محصول با سطح کیفیت مطلوب، افزایش تنوع کالایی برای پاسخگویی به نیاز ذی نفعان و حمایت مطلوب از حقوق مصرف کنندگان و قشر آسیب پذیر گردد.

مسائل

مسائل راهبردی صنعت نوشت

در تبیین مسائل و چالش های راهبردی صنعت نوشت افزار، از نظام علت و معلولی بهره گرفته شده است. در این خصوص برخی مسائل نشات گرفته از موضوعات تحت کنترل بنگاهها و بر مبنای نقاط قوت و ضعف داخلی در عملکرد بنگاه ها و برخی دیگر مرتبط با عوامل محیطی و بیرونی واحد تولیدی (اعم از مباحث اجتماعی، سیاسی و غیره) بوده است.

طبق بررسی های صورت پذیرفته عناوین و موارد ذیل به عنوان مسائل و چالش های راهبردی صنعت نوشت افزار مد نظر قرار گرفته است:

۱- ضعف انطباق محصولات تولیدی با نیازها و سلیقه مشتریان

تنوع تولیدات صنعت نوشت افزار وابسته به طراحی محصول، فناوری های بکاررفته در آن و جنس مواد بکاررفته در آن می باشد. چنین به نظر می رسد که تاکنون بهره گیری از ظرفیت ها و توانمندی های موجود در طراحی محصولات جهت تنوع دهی به تولید و تامین ذائقه مشتریان داخلی و خارجی بصورت کامل محقق

نگریده است که این امر سبب عدم بهره‌مندی کامل از بازار بالقوه داخلی گردیده و بخشی از آن از طریق واردات غیررسمی (قاچاق) تأمین می‌گردد.

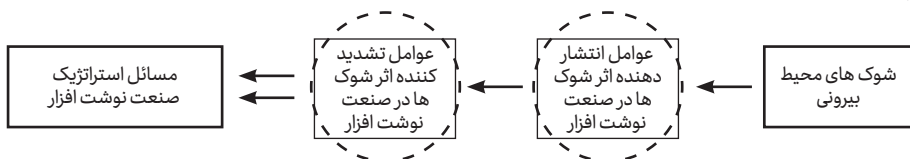
۲- قیمت تمام شده بالای محصولات برای مشتریان

یکی از مهمترین مسائل صنعت نوش‌افزار کشور قیمت تمام شده بالای محصولات آن صنعت می‌باشد که بخش عمده‌ای از افزایش قیمت محصولات مرتبط با هزینه‌های بخش توزیع (محل توزیع) می‌باشد. در واقع، مسائل موجود در شبکه‌های توزیعی و همچنین عدم شفافیت کامل سبب می‌گردد که قیمت تمام‌شده محصولات برای مصرف‌کنندگان نهایی در سطح بالاتری قرار گیرد.

۳- عدم استفاده کامل از ظرفیت بازارهای جهانی

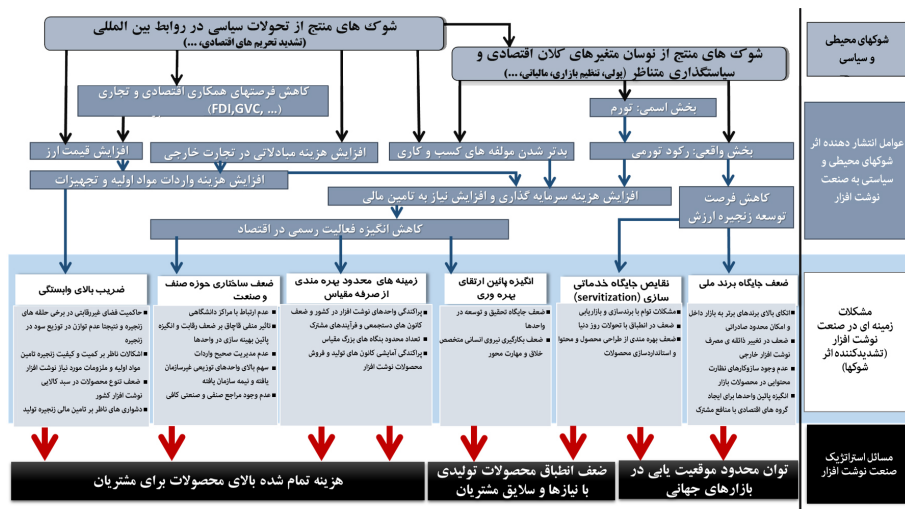
مشکلات ناشی از عدم رقابت‌پذیری در قیمت و کیفیت محصول به عنوان عوامل داخلی و برخی چالش‌های محیطی نظیر محدودیت‌های ناشی از تحریم‌های بین‌المللی از جمله عوامل عدم بهره‌مندی مکفی از ظرفیت بازارهای خارجی می‌باشد.

پس از شناسایی و تعریف مسائل راهبردی صنعت نوش‌افزار، به بررسی زمینه‌های ایجاد مسائل مذکور از طریق شناسایی شوک‌های محیط بیرونی، عوامل انتشار دهنده اثر شوک‌ها و عوامل تشدیدکننده اثر شوک‌ها در صنعت نوش‌افزار پرداخته می‌شود:

نمودار شماره ۷- نظام طبقه‌بندی مسائل استراتژیک صنعت نوش‌افزار و عوامل موثر بر آن

مجموعه‌ای از مهمترین عوامل تاثیرگذار بر عملکرد صنعت نوشته افزار به ترتیب مندرج در نمودار ذیل نمایش داده شده است که در ادامه به تفکیک به بررسی هر کدام پرداخته می شود.

نمودار ۸- نقشه سلسله عوامل، موثر در ایجاد مسائل، راهبردی صنعت نوشت افزار

ترسيم وضعيت مطلوب

ترسیم وضع مطلوب

با عنایت به وجود مزیت در ابعاد مختلف در کشور و وجود ظرفیت های مناسب بازار (داخلی و منطقه ای)، صنعت نوشت افزار در سال ۱۴۰۵ در راستای تحقق چشم انداز برنامه، صنعتی با ویژگی های ذیل ترسیم می گردد:

نوشت افزار به عنوان صنعتی:

۱. رقابت پذیر و بهره مند از صرفه های مقیاس از طریق گسترش همکاری های بین بنگاهی در طول زنجیره ارزش.
۲. تامین کننده نیاز کشور با تولید انواع محصولات نوشت افزار با تنوع بالا، کیفیت و قیمت مناسب.
۳. بهره مند از تولید با کیفیت و بهر مند از بازارهای صادراتی در منطقه و جهان متناسب با فرهنگ بومی و مذهبی.
۴. تولیدکننده محصولات فناورانه، نوین با بهره گیری از توانمندی گروه های تحقیق و توسعه، واحدهای فناوری و شرکت های دانش بنیان.

۵. موفق در دستیابی به تولید محصولات با عمق تولید بالا با استفاده از دانش بومی و مواد اولیه داخلی.
۶. رضایتمندی در کلیه سطوح زنجیره اعم از تولیدکنندگان، مصرف کنندگان و سایر فعالین صنعت.
۷. اشتغال زا با بهره گیری از نیروهای توانمند و خلاق در کلیه سطوح صنعت.
۸. ایفاگر مسئولیت اجتماعی کلیه فعالان صنعت نوشت افزار در تامین نیاز اقشار کم درآمد.

راهبرد ها

راهبردها

با عنایت به رهنمودهای مقام معظم رهبری در دیدار با صنعتگران مبنی بر تشکیل کارگروه ملی صنعت نوشت افزار و دستور معظم له در تدوین برنامه صنعت مذکور و با بررسی بازخوردهای راهبردی و عملیاتی از وضعیت کنونی صنعت و شناسایی منابع و فرصت‌های موجود به همراه چالش‌ها و مخاطرات مذکور، نسبت به طراحی راهبرد ها، اهداف و برنامه ها اقدام گردیده است.

راهبردهای صنعت نوشت افزار در این برنامه به شرح ذیل می باشد:

۱. تحریک و توسعه تقاضا برای مصرف تولیدات داخلی
۲. ساماندهی، تکمیل و توسعه زنجیره تأمین با بهره مندی حداکثری از محتوای داخلی
۳. تعمیق و توسعه زنجیره ارزش برحسب مولفه های کیفی و فرایندی
۴. بازمهندسی ساختار برحسب ملاحظات مقیاس

۵. ارتقای توانمندی های فناورانه و سرمایه گذاری در افزایش دانش نیروی انسانی

۶. افزایش تنوع در ترکیب سبد صادراتی و مقاصد صادراتی

اهداف

اهداف

اهداف ارائه شده در دو دسته کیفی و کمی طبقه بندی گردیده است:

۱-۶- اهداف کیفی

۱. تولید محصولات باکیفیت و متنوع، رقابت پذیر با محصولات خارجی
۲. تولید محصولات نوشت افزار بر اساس ذائقه مصرف کننده
۳. تولید محصولات نوین و فناور در حوزه نوشت افزار با استقرار نظام نوآوری کارآمد صنعت نوشت افزار
۴. گسترش بازارهای هدف ملی و بین المللی با استفاده از ابزارهای نوین بازاریابی و توسعه صادرات با تأکید بر بازار کشورهای منطقه
۵. افزایش سهم محصولات فرهنگی در بازار با رویکرد بومی و مذهبی
۶. بهره مندی هویتی از شخصیت های موفق ملی و مذهبی
۷. بهبود فضای کسب و کار با رویکرد تقویت نظام نوآور و خلاق
۸. ایجاد شفافیت در جریان کالا با دریافت شناسه کالا در سامانه جامع تجارت.

۲-۶- اهداف کمی

۱. دستیابی به صادرات دو برابری در انتهای برنامه نسبت به سال شروع برنامه (۱۴۰۱)
۲. رشد تولید به میزان ۹۵ درصد از نیاز کل بازار داخل
۳. افزایش عمق ساخت داخل محصولات نوشت افزار به بیش از ۷۰ درصد
۴. معرفی حداقل ۵ نشان تجاری معتبر نوشت افزار در سطح بین‌المللی

رشد تولید اقلام کالایی نوشت افزار به شرح جدول شماره ۸ (سالانه ۸ درصد رشد تا افق ۱۴۰۵) می باشد:

۱۴۰۵	۱۴۰۴	۱۴۰۳	۱۴۰۲	۱۴۰۱	واحد سنجش	اقلام کالایی
۴۵۰	۴۱۵	۳۷۵	۳۲۵	۲۸۳	میلیون عدد	خودکار
۱۶۵	۱۵۰	۱۳۳	۱۱۰	۸۴	میلیون عدد	ماژیک
۳۰۵	۲۸۰	۲۶۰	۲۴۰	۲۲۴	میلیون عدد	مداد و مدادرنگی
۲۲۰	۲۰۰	۱۸۵	۱۷۲	۱۶۰	میلیون جلد	دفنچه تحریر

جدول ۸- اهداف تولید در افق برنامه راهبردی ۱۴۰۵

سیاست‌گذاری در صنعت نوشت افزار منطبق بر دستاوردها و پیامدهای ناشی از طرحهای پیش رو در سطح کشور به شرح ذیل در نظر گرفته شده است:

۱. طرح جوان سازی جمعیت: برنامه ریزی جهت تطبیق تولید با تقاضای آتی ناشی از اجرای طرح مذکور.
۲. مضامین طرح های اقتصاد مقاومتی: ارتقای بهره وری به منظور کاهش قیمت تمام شده و تولید نوشت افزار اقتصادی برای استفاده دهک های پایین درآمدی.
۳. قانون بکارگیری اسامی، عناوین و اصطلاحات بیگانه: رعایت مفاد قانون و دستورالعمل های مرتبط در نام گذاری عناوین واحدها، نشان های تجاری، عرضه محصول (بسته بندی محصولات) و ...
۴. قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز: تعریف و اجرای پروژه های مبارزه با کالای قاچاق و تقلبی در حوزه محصولات نوشت افزار
۵. قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان: با تأکید بر تامین انتظارات و تکالیف مندرج در قانون مذکور، موجب ایجاد رضایتمندی در کلیه سطوح ذینفعان صنعت نوشت افزار خواهد شد
۶. قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست: با اجرای برنامه مذکور و سیاست گذاری در این خصوص، مدیریت پسماندهای محصولات تولیدی صنعت نوشت افزار و حمایت از تولید کالاهای دوستدار محیط زیست انجام خواهد شد

برنامه های عملیاتی

برنامه های عملیاتی

۱. تشکیل کارگروه ملی صنعت نوشت افزار جهت ایجاد هم افزایی و استفاده از مشارکت سایر دستگاه ها و نهادهای مرتبط در پیاده سازی برنامه راهبردی صنعت نوشت افزار
۲. الزام تولیدکنندگان در ثبت آمار تولید و توزیع کالا در سامانه جامع تجارت
۳. تأمین و تنظیم بازار نوشت افزار کشور از طریق جلب مشارکت تولیدکنندگان در شروع سال تحصیلی و باز شدن مدارس (مهرماه هر سال)
۴. احداث شهرک صنعتی نوشت افزار با هدف تأمین کاغذ تحریر مورد نیاز مدارس.
۵. انتقال واحدهای صنفی تولیدکننده نوشت افزار به شهرک های صنعتی و پارک های علم و فناوری
۶. معرفی واحدهای صنعت نوشت افزار در پروژه راه اندازی واحدهای راکد صنعتی (مجری: سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران)
۷. ساماندهی کانال های توزیع محصولات از طریق احداث نمایشگاه و فروش نوشت افزار بطور مستقیم از تولید کننده با مشارکت بخش خصوصی

۸. اجرای طرح جمع آوری پسماندهای صنعت نوشت افزار و بازیافت مجدد آنها به منظور حفاظت از منابع ملی و محیط زیست
۹. راه اندازی شبکه های مجازی فروشگاههای تخصصی، زنجیره ای و فروشگاه های آنلاین به منظور عرضه نوشت افزار تولید داخلی با کمک بخش خصوصی

ساز و کارها

سازوکارها

بر اساس راهبردهای شش گانه تعریف شده، سازوکارهای در نظر گرفته شده جهت تحقق راهبردهای مذکور به شرح جدول ذیل می باشد.

سازوکارها	راهبرد	ردیف
• ارزیابی، رصد و ایجاد انگیزه برای خانواده‌های ایرانی بویژه کودک، نوجوان و جوان برای مصرف نوشت افزار با محتوای بومی، مذهبی • فعالیت‌های ترویجی و تبلیغی و ایجاد بستر مشارکت مردمی به منظور افزایش سهم بازار نوشت افزار بومی و توسعه گفتمان با تولیدکنندگان و توزیع‌کنندگان، مسئولین، نخبگان • طراحی و استقرار نظام رصد و ارزیابی و بهبود مستمر سازوکار و سامانه‌های مورد نیاز جهت پایش، ارزیابی، استانداردسازی و نظارت در راستای ارتقای فنی، کیفی و فرهنگی محصولات • طراحی و ایجاد سازوکار تصمیم‌گیری هوشمند با مشارکت تشکل‌های مردمی، صنفی و صنعتی • شکل‌گیری تشکل‌های قانونی فراگیر عناصر صنعت در جهت هم افزایی	تحریک و توسعه تقاضا برای تولیدات داخلی صنعت نوشت افزار	۱

ردیف	راهبرد	سازوکارها
۲	ساماندهی، تکمیل و توسعه زنجیره تأمین صنعت نوشت افزار با بهره مندی حداکثری از محتوای داخلی	• تقویت و تکمیل عناصر زنجیره تولید و تجاری سازی شخصیت سازی ملی و مذهبی در حوزه نوشت افزار؛ • تقویت، توسعه و حمایت از تشکیل مراکز طراحی و ایده پردازی، تولید محتوا، ایجاد ارتباط با زنجیره های تولید و توزیع • شناسایی، ساماندهی و پشتیبانی از طراحان ایرانی باهدف ارتقای طرح های بومی • برگزاری نمایشگاه ها، جشنواره ها و رویدادهای اجتماعی به منظور استفاده حداکثری از ظرفیت های ملی و بین المللی • تسهیل گری و حمایت جهت استفاده محتوا و شخصیت های هنری و رسانه ای از سایر صنایع فرهنگی به صنعت مذکور
۳	تعمیق و توسعه زنجیره ارزش صنعت نوشت افزار برحسب مولفه های کیفی و فرایندی	• ارزیابی رضایت مندی مصرف کنندگان و فعالین صنعت (شامل تولیدکنندگان و توزیع کنندگان، خدماتی ها و غیره) • حمایت از ایجاد چرخه پایدار تولید داخل و شخصیت سازی در زنجیره تجاری محصولات • حمایت از کسب و کارهای توزیعی محصولات نوشت افزار بومی • توسعه صادرات، حمایت از کارآفرینی و تجاری سازی محصولات فرهنگی با رویکرد تنوع محصولات

ردیف	راهبرد	سازوکارها
۴	بازمهندسی ساختار صنعت با بهره‌گیری از شرکت‌های دانش بنیان برحسب ملاحظات مقیاس	• رصد جامع صنعت و تدوین فهرست اولویت‌های تولید و سرمایه‌گذاری و بروز رسانی فهرست مذکور به‌صورت مستمر و تکمیل سبد کالایی • افزایش شفافیت در زنجیره توزیع کالا • آسیب‌شناسی، بازنگری و شفافیت در سیاست‌گذاری و مدیریت واردات هدفمند با استفاده از ظرفیت تولید داخل و مدیریت هوشمند بازار • تنظیم‌گری بازار با وضع هوشمندانه نرخ عوارض واردات در جهت حمایت از تولید داخل • راه اندازی واحدهای راکد و تعطیل و تاکید بر استفاده از ماشین آلات با فناوری روز دنیا • توجه به نوآوری محصول با هدف تامین نیاز مصرف‌کنندگان در راستای کاهش خروج ارز • تسهیل شرایط ورود به بازار و اعمال سیاست‌های منع انحصار • ارائه بسته‌های حمایتی از حلقه‌های زنجیره صنعت در راستای حمایت از تولید داخل
۵	ارتقای توانمندی‌های فناورانه و سرمایه‌گذاری در افزایش دانش نیروی انسانی	• ساماندهی شبکه‌های توزیع، بازاریابی و تبلیغات در داخل و بازارهای هدف با رویکرد شفافیت جریان توزیع کالا • توسعه توان و زیرساخت‌های توزیع نوشت‌افزار با استفاده از فضای دیجیتال و اینترنتی مانند شبکه‌های مجازی، فروشگاه‌های تخصصی، زنجیره‌ای و فروشگاه‌های آنلاین به منظور عرضه نوشت‌افزار تولید داخلی • افزایش تخصص نیروی انسانی با اعزام به کشورهای دارای فناوری و استفاده از برنامه‌های آموزشی درتوانمند سازی نیروی انسانی متخصص در کلیه سطوح صنعت نوشت‌افزار

جدول ۹ - سازوکارهای منطبق بر راهبردهای شش گانه

طرح ها

طرح ها (پروژه ها)

باتوجه به مجموعه اقدامات و سیاست های اجرایی تبیین شده برای توسعه صنعت نوشت افزار، ۲ پروژه برای نیل به اهداف راهبردی به شرح جدول زیر تعریف می شود:

ردیف	عنوان پروژه	زمان بندی آغاز	زمان بندی پایان
۱	«مطالعه وضعیت موجود و ترسیم چشم انداز نشان های تجاری صنعت نوشت افزار» متکی بر مولفه های تنوع سبد کالایی و نمادهای بومی - مذهبی	تابستان ۱۴۰۲	زمستان ۱۴۰۳
۲	تدوین «طرح مدیریت واردات و صادرات اقلام مورد نیاز صنعت نوشت افزار» به منظور تنظیم گری بازار و رعایت استاندارد های ملی و بین المللی	تابستان ۱۴۰۳	زمستان ۱۴۰۴

جدول ۱۰ - عناوین طرح ها در حوزه صنعت نوشت افزار

الزامات

الزامات

برای دستیابی به اهداف تعیین شده علاوه بر اصلاح ساختارها، ضروری است الزاماتی (کارکردها و خط مشی‌ها) در سایر بخش‌ها نیز فراهم باشند. اهم این الزامات عبارتند از:

۱. الزامات اقتصادی: جهت تحقق افزایش تولید و سهم صادرات طبق هدف گذاری های کمی صورت پذیرفته، ضرورت دارد تامین مالی (ارزی و ریالی) صنعت نوشت افزار بر مبنای برنامه ریزی های تولید سالیانه طبق برآورد نیازهای مالی محقق گردد.
۲. الزامات مشارکتی: مبارزه قاطع با قاچاق نوشت افزار در کلیه سطوح با مشارکت کلیه دستگاه های اجرایی مسئول در مبادی عرضه و توزیع
۳. الزامات انگیزشی: ترویج فرهنگ همکاری بین واحدهای رقیب در تولید محصولات نوشت افزار (همکاری میان رقبا)
۴. الزامات تعاملات جهانی: گسترش روابط دوجانبه و چند جانبه با طیف وسیعی از کشورها، به ویژه کشورهای همسو و همسایه

هر چند رفع تحریم‌ها برای غلبه بر موانع و تسریع در اجرای برنامه‌ها و تحقق اهداف مناسب می باشد، اما رفع آن برای اجرای برنامه‌های اقتصادی طراحی شده، الزامی نیست. بنابراین سازوکارها و پروژه‌ها با فرض بقای تحریم‌ها طراحی شده و با اجرای این پروژه‌ها، تحریم‌های ظالمانه خنثی خواهند شد. البته با فرض رفع تحریم‌ها، در برخی موارد (افزایش فرصت برای بازاریابی، مشارکت در زنجیره‌های بین المللی، انتقال پول و نقل و انتقال کالا) هزینه‌های کمتری به این بخش وارد خواهد شد.

متولی اجرای برنامه صنعت نوشت افزار:

«دفتر صنایع سلولزی، چاپ و نوشت افزار» وزارت صنعت معدن و تجارت به عنوان متولی صنعت با همکاری کلیه ارکان زیست بوم صنعت نوشت افزار شامل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت آموزش و پرورش، معاونت علمی و فناوری نهاد ریاست جمهوری، سازمان صدا و سیما، انجمن‌ها و سایر نهادهای و گروه‌های جهادی و تشکل‌های مردم نهاد به ویژه مجمع نوشت افزار ایران اسلامی بمنظور اجرای برنامه راهبردی صنعت نوشت افزار اقدامات راهبردی و عملیاتی را اجرایی خواهد نمود.